

SZARVAS ÉS VIDEKE

TARSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi
részét illető közlemények, reklamációk és elő-
fizetési pénzek küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad helyben
A NYÁCSIK SOMA UTÓDA (ZÉG).
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.
Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések és nyilvántartási költségek jutányos
áron vételnek fel.

Gyümölcsészetünk érdekében.

Motto: Insere Daphne piros,
Carpent tua poma nepotes.

Egy hálás mostoha-gyermek érdekében emelem fel esdő szavamat.

Itt az alföld kellő közepében, hol értelem és akarat irányt adva a természeti és-erővel teljes föld termelési képességének, egy virágzó paradicsomná változtathatná a végtelen rónákat: itt találunk legtöbb példát arra, mily elhanyagolt, mily mostoha-gyermek nálunk a gyümölcsfa.

Talán gyermekeink, sőt magunk is nem szeretjük az üdítő gyümölcsöt? Avagy, ha úgy Isten kegyelméből itt-ott felnő egy-egy nemesebb gyümölcsöt termő fánk, nem vagyunk-e büszkék rá? Sőt nagyon is!

A jó gyümölcsöt — mint minden ember — szeretjük mi is, sőt a kevésbé jót is megvesszük drága pénzben; gyümölcsfát is ültetünk mi nem keveset: s fájdalom, mégis alig van gyümölcsfánk, a gyümölcs meg rajta épen ritkaság! Hol keressük e baj kútforrását, mi ellen küzdünk szóval és tettel, hogy kedvezőbb eredményeket érjünk el?

Vidékünk gyümölcsészetének terjedését s izmosodását leginkább hátráltatja az, hogy nincs egy jóra való faiskolánk. Sem az arra hivatott testületek, sem egyesek nem tudnak arra rájönni, hogy egy berendezett, egészséges, szép — s mind amellet lehetleg olcsó — ojtványokat produkáló faiskola felállítása nemcsak szépen jövedelmező üzlet, de egyszersmind oly vállalat is, mely az egész vidék háliját méltán megérdemli. Ha folyton csak rosszul nevelt, elsatnyult ojtványokat vagyunk kénytelenek ültetni, azok bizony lassacskán ki fognak pusztulni, mi előtt fáradságunkat jutalmazták volna, s nehányszori sikertelen próbálgatás után velök együtt kihál belőlünk is a gyümölcsfaültetés iránti hajlam.

Ugyanazért teljes joggal hívjuk fel e helyen az arra hivatott, sőt a

felsőbb hatóság által arra kötelezett közegeket eme közgazdaságilag nagyon fontos s általunk mégis nélkülözött intézményre.

Faiskolát községünknek! Ámde olyan faiskolát, hol értelmes, szakavatott kertész által helyesen nevelt, életerős ojtványokat kaphasson vidékünk lakossága olcsó pénzben, s ne legyen kénytelen messze vidékről, gyakran lelkiismeretlen, üzérkedő magán-vállalkozótól hozatni s drágán fizetni az ide szállítás közben félig ugysis tönkretett ojtványokat.

Egy ilyen alapon szervezett faiskola bizonyára nagyobb lendületet adna vidékünk gyümölcsészetének, mint bármily ékes szavakba öntött buzdítás; az illető fenntartó testületnek pedig erkölcsi jutalma mellett az anyagi haszna sem maradna el.

Mi magunk pedig dicséretes cselekedetet vinnénk véghez, ha már egyszer próbálnánk hozzá szokni egyik-másik könnyen megérthető szakkönyvnek, vagy folyóiratnak — első sorban beszerzéséhez, azután pedig figyelmes átolvasásához. Aki irtózik az elméleti ismeret megszerzésétől: egész életén át gyakorlati kontár marad. Jóka regényei mellett nagyon szépen megférnének a „Kertészeti lapok“ jeles tartalmu szépen bekötött évfolyamai; a Casinok, olvasó körök épen olyan okadatolva megszerezhetnék a „Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek“-et, vagy a Bereczki-féle „Gyümölcsészeti vázlatok“-at, mint akár Kossuth „Emlékiratait“, mert erősen hiszem, hogy tagjai között mindig akadnak tanulni szerető emberek, kik élvezettel olvasnának ily tartalmu könyveket is, a szakirodalom pedig megérdemelt pártfogásban részesülve, módot nyerne hova tovább jobbat és többet nyújtani szellemi kincseiből a nagy közönségnek.

A természet legremekelb teremtménye a hálás gyümölcsfa; részesítésük kellő gondozásban, tanuljuk meg, viszonyaink között kiismerni életszük-

ségeit: s bizonyára míg egyrészt a magunk számára szerezzük meg a legnemesebb lelki gyönyöröket, ugyanakkor gyermekeink, sőt unokáink részére izletes és egészséges táplálékról gondoskodtunk s az általunk ültetett gyümölcsfák hirdetni fogják igyekvő kezünk áldásos munkáját akkor is még midőn mi árnyékukban már régen pihenjük örök nyugalunkat.

BRACSOK ISTVÁN.

Függelék

az „Adatok a szarvasi regále-kérdéshez“ című cikksorozathoz.*)

Azon képviselő-testületnek, melyről eddig emlékeztünk, második fontos feladata lön, a hatóság-gyakorlás módját, és a közügyek igazgatását megállapítani. Habár a város, mint kiváltakozott község semmit sem ohajtott inkább, mint egy törvényszerű rendezés által meghatározott önkormányzást, és az igazságnak — rendezett és választott bírák általi kiszolgáltatását: ezáltal mégis részint azért, hogy a lakosok az ekként alakított kormányzáshoz kívántató tisztviselők fizetésétől megkíméltesse, de leginkább azért, hogy az 1840. 7. t.-cz. 9. §-ában arra hivatkozó helytartótanácsi rendeletnek, mely az úri hatóságot fenntartani rendeli, tartozó hódolattal elégtétessék: a város mindaddig, míg az ily állapotú községek hatásköre akár orsz. törvény, akár szabadítókos levél által megállapíthatnák, a kötelezőleg is által vett úri hatóságot fenntartja, s az igazságszolgáltatást időszakonként a közbirtokosság nevében, az által kitandó úri szék által gyakorlandja, s mindazon eljárás, mely eddig úri széki vizsgálat és intézkedés alá tartozott, ezáltal is ott fog vizsgálatni s elintéztetni.

A szóbeli és rendőrségi bíraskodást pedig, a törvény által meghatározott mennyiségig, a bíró, ennek akadályoztatása esetében a törvénybíró, két hites tanácsbelivel, mindég egyik hites jegyzőnek, mint tollvivőnek közbenjöttével, hetenkint bizonyos napon teljesíti, a végrehajtást pedig a város ügyésze eszközli.

*) Az alábbi alapszabályokban foglalt elvek az életből merítve, Omaszta és Tomcsányi elnökű egyházi fogamzottak, melyek a praktikus adminisztrációra vonatkozólag — csaknem felszabadulást is — modern törvényhozásilag alkalmaztatnak; mint régiség pedig kétszeres érdekléssel bírnak.

A város közügyeinek igazgatási módját illetőleg: azokon felül, miket ugyennek, mint az igazságszolgáltatásnak módja fölött, a tisztviselőknek kiadott részletei utasítás tartalmaz, szintén a bekövetkezendő rendezésig akként áll, hogy a nép minden évben közvetlenül választ bírót, törvénybíró és tizenkét esküdtet, mint azt eddigé is választotta; a bírót az nban csak azon egyedek közül, kik neki a képviselőt választott elnöke által kijelöltetnek. Minden három évben pedig választ a nép eddigi gyakorlat szerint minden tizedből 30, s így négy tizedből összesen 120 képviselőt, kik a közigazgatási ügyeket az előjárósággal együtt rendszeren minden három hónapban, ha pedig a szükség úgy kíváná, idők zben is tartandó gyűléseken intézik, szavazattöbbséggel végeznek s végzéseiket a város nevében s annak pecsétje alatt adják ki. S habár a mindig nyilvánosan tartandó gyűléseken mások is, mint hallgatók jelen lehetnek, — szavazattal csak a képviselők s előjárók ruháztatnak fel; különben e gyűléseken írásiilag indítványt tenni s azt előre az elnöknek beadni, mindenkinek szabadságában állott.

Ezen képviselő-testület minden három évben s minden kijelölés nélkül szabadon választja elnökét, valamint, a város többi tisztviselőit, de ez utóbbiakra nézve, ha a képviselők többsége oly tisztviselőt választana, ki ellen a nép alapos kifogást formálhat, azt beadandó folyamodás után az elnök megvizsgálndja s ha e kifogást a törvény előtt is megállhatónak találja, a képviselőket új választásra hívja meg. És a képviselői gyűlés minden évben bíróválasztás előtt, bírónak kijelölendő egyedeket szintén szavazati többséggel ajánl, az elnök pedig azok közül legalább hármat, s ha törvényes kifogás ellenök fenn nem forog, mindig azokat, kiknek legtöbb szavazatuk volt — jelöl ki.

A hivatalnokokra s ezek eljárásaira

közvetlen az elnök, közvetve pedig a képviselő testület tartozván felügyelni: ez, nehézség esetében (sőt oly esetben, hol a dolog orvoslása halasztást nem szenvedhet, maga az elnök is) az ily súlyos vétekbe esett tisztviselőt hivatalától felfüggeszti, mindenkor jelentését a képviselői testületnek, mi helyest lehet, megtevéen.

A képviselőtestület elnökének jogaihoz s kötelességeihez tartozik még, hogy rendszeren minden három hónapban, vagy ha szükséges, időközben is gyűlést hirdet, abban elnökösködik, a tanácskozási tárgyakat elősorolja s a tanácskozásokat vezetendi; a végzést mindig csak a többségnek — szavazat útján is — annak értelmében kimondja s a tanácskozási rendre és illedelemre ügyel. Ha pedig a tanácskozó testület egyes tagjai az illedelemet s ez által az egész testületet sértének: az ilyen — az elnök által rendre intetik, sőt nagyobb sértési esetben az elnök és előjárók által nyomban elítélendő s tíz p. frtot meg nem haladó szék-sértési bírságban el is marasztaltatik. Továbbá az elnök a fönnebbi módon bírót is jelölve, úgy a közigazgatás minden ágaira, de legkülönösebben a válts. pénztárra felügyel, azt tejszése szerint bármikor maga mellé veendő két egyeddel megvizsgálja, s az eredményről jelentést tesz. Különben száz p. ft. erejéig ideiglen utalványozhat. Végre az időszakonként tartatni kellő uriszékekre elnököt és meghívottakat szintén az elnök kéri fel.

Az adásvevéseknél, tulajdonképen az átirásoknál azon elvek állapittatnak meg, hogy egynegyed rész teleknél kevesebbet az eddigi szokás szerint mindaddig, míg a válts. teher lefizetve nincsen, átírni nem lehet, csupán azon esetben lehet egyenylevad telket is eladni, ha az eladónak ezenkívül egynegyeddel bíró mesgyés szomszédjának adhatja.

A föld a háztól külön, mint szintén a

ház, a földtől is külön eladható ugyan, de a legelőbeli illetmény a földtől elválaszthatlan. S ily esetekben a váltsági telket egészen a föld viselni tartozván, úgy az utána járó legelőbeli illetmény, mint jövődöre nézve a kir. haszonvételekből eső rész is a föld birtokosát illetendi; a földtől szakadt ház birtokosa pedig ezekben nem részesülhetvén, minden váltsági tehertől menten marad.

Továbbá a zsellérház-eladás is mindig csak a legelőbeli illetménnyel együtt történhetik meg, s a legelői illetmény, akár ház, akár föld után haszonbérbe több évre is kiadható ugyan, de örökös elidegenítés alá nem eshetik.

Ha a házaz zsellér földdel bíró lakostól földet veszén, és az eladónak háza föld nélkül marad: akkor az eladónak háza zsellérházzá válik, a vevőnek eddigi zsellérháza pedig a földes házak sorába jut. És ezen esetben a föld utáni legelőbeli illetmény egészen a vevőnek, az előbbi zsellérház utáni legelő pedig az eladónak birtokába jut. Ellenben, ha a házaz-zsellér földdel bíró lakostól nem egész földjét, hanem annak csak egy részét veszi meg: akkor ezen vevőnek háza továbbá is zsellérház marad; és valamint a föld megvett része után, úgy zsellérháza után eső legelőnek is ő marad birtokában, s mindkettő után eső válts. terheket viselni tartozik, miért is id ővel a kir. haszonvételekből, mind a két részbirtok arányában részesülend. Valamint szintén zsellérház marad a vevőnek háza azon esetben is, ha olyan földet bár egészben is venne, melynek előbbi birtokosa házzal nem birt.

Ugyanezen zsinórmérték fog alkalmaztatni a takács házakra nézve is.

Azon földek pedig, melyek a kir. haszonvételek váltsága földözése végett a legelőből kihasítottván — eladattak, (ilyenek a kondorosi legelő-holdak) holdszámra is részenként eladhatók; egy holdnál kevesebb

T A R C Z A.

A boldogság.

*Az éjfélt is elkongta már,
S én egyre fenn virrasztok,
A szobában lágy félhomály,
A kályha tüze pattog;
Leülve ágyad szélére,
Arcod szemlélgetem,
Én életemnek jobb fele,
Én drága hitvesem.*

*A boldogság, a szerelem
Van mosolyodba szöve,
Lágy hullámot ver kebleden
Lehelleted szellője;
Gyűrűsen omló fürtidet
Kézemre rá-fonom
S átszállva a jelen felett,
Merengék multamon.*

*Hány éjtel virrasztottam át,
Előttem foliánsok:
Mi az életnek célja hát?
Ti adjátok tanácsot!
Mi a boldogság? Hol terem,
Szent rá hogy tehetek?
Ha bennetek a bölcsелем,
Könyvek, feleljétek!*

*S felelték ők, oh mind a hány
Más uton tévelyegve,
Oh gyarló ember-tudomány!*

*Oh koldus ember-elme!
Rombolni tud e bölcsesség,
Szétdúlni a hitet,
De nem fény nyílik, vak setét
E bús romok felett.*

*Szívembe' szomj, agyamba' láz,
Vergődöm tehetetlen,
Csak azt tudom, hogy megadás
Nincs, nem lehet szívemben.
Köröttem khaoss éje van,
Irányt, célt hol találjak?
És várom-várom hasztalan
Csillámát egy sugárnak.*

*S im a sugár! Tavasszi nap
Mosolyg be ablakomba,
Köszöntik már a madarak,
S lendül rá a fa lombja,
Elszállnak az éj rémei.
Mit vívódjam? Megyek
Sugárban megfűreszteni
Lágyötrött fejemet.*

*Vidám tavasszi reggelen,
Akkor jöttünk mi össze,
És szívünket a szerelem
Egymáschos kötötte.
Oh áldjuk a napját soká,
Egész éltünkön át,
Miközön szívünk megfogadá
A természet szavát.*

*Mióta szíved s csókjaid,
Oh boldog én, enyéme,*

*Nem kutatom: mi célom itt?
Miért s mi végre élek?
Egész, teljes vagyok veled,
Mit nézek más felé?
Nem bánt tudásudgy, bölcsélet,
Szomjam csak ajkaid.*

*De álmodat, óh édesem,
Zavarni csók se fogja,
Csak fejemet pihentetem
Illatos vánkosodra...
Szemem lankad — nő a sötét —
Gyérül pillantatom,
S dalom utolsó ütemét
Már én is álmodom.*

INCZÉDY LÁSZLÓ.

ÖRZSE NÉNI.

— Ez nem krónikás adoma. —

— A „Szarvas és Vidéke” szalmája írta A. B. —
(Vége.)

Amint tovább csavarognám a Dunántuli vármegyékben — beszéli tovább Miska barátunk — eljutok ám a Somló hegye alá D-be; hol is megvizsgálván a csinos kis város mindenféle dongó bogarait, egy meleg délután elmentünk a kaszinóba bogarászni — akarom mondani — seregni, s miközön ott kedvünkre időgálnánk, belép ám egy különös alak, minőt ma már csak a régi képeken láthatni; sastollas asztrakán süveg volt a fején, bajusza a két vállára csavarodik ki, hófehér

azonban, míg a váltás terhek leróva nincsenek, által nem iratják.

A zálogosítások, mint különben is törvény által tilalmazottak, átírás tárgyai nem lehetnek.

Minden átírás alkalmával, a pénztári főkönyv megtekintetik s a kívánt átírás csak akkor teljesítettik, ha tudni illik, az eladott birtok után az eladás idejéig eső váltás terhek befizetve vannak.

Ily alapszabályokkal, melyek itt csak kivonatossan érintettek, — vezették Szarvas város közügyei s kezeltetett a váltási pénztár.

Elődeink, a mily bölcsen, ép oly igazságszeretettel jártak el. Vajha mi — későbbi nemzedék — nyomdokokat követnénk, s az eredetben letett alap-elvek szerint egyenlitenélünk ki azon vitás kérdést, mely most városunkban nagy port vert fel, s a kedélyeket feszültségben tartja!

Néhány igaz szó iparunkról.

(Vége.)

Tarnóczy tűzfecskendői nemcsak elérték az eddigi gyárakban készülték minőségét, hanem azokat felülmúlják; így azok, melyeknek kísérlete mellett jelen voltam, amint a gyárból kikerültek, 100 mm. cilinderbőség mellett 33 méter távolságra lövelték a vizet 22 mm. sugárcsővel.

Igaz, minden új gyárnak könnyű a régieket felülmúlnia: mert az újaknak a meglevők mintául szolgálnak. Az újnak nem kell mást tennie, mint a létező legjobb rendszereket összehasonlítani és azt készíteni, ami ezek között a legjobbnak bizonyult, illetőleg, a különféle rendszerek legjobb részeit összeegyeztetve,

jó egészszszé alakítsa és az újabb észleletekkel tökélyesbítse, illetőleg, az újabb találmányokat ezeknél érvényre juttassa, ami a régieknél a megszokott, megrögzött conservatív szellemén kívül még azon nehézségbe is ütközik, hogy ezek az aránytalanul sok pénzbe kerülő minták megsemmisítésére s újak beszerzésére nem olyan könnyen határozzák el magukat; és így bár nekik meg van régi hírnevük előnye, ámde minőség tekintetében soha sem versenyezhetnek az új vállalatoknak tökélyesbített rendszereivel. E nélkül soha sem keletkezhetnék új gyár, és a régiek a versenytől félelem hiányában megörökítenék régi, már elavult rendszereiket és lehetetlenné tennének minden haladást. Enélkül még ma is fűzfa-fecskendővel oltanak a tüzet, mint azt őseink tévék.

Amint alkalmam volt meggyőződni, Tarnóczy nem kimél semmi áldozatot: — meghozatta a legjobb világhírű fecskendőgyárak legújabb gépeit, hogy ezek alapján konstruálhassa rendszerét. E célból személyesen tanulmányozta a párizsi világ-, a windsori országos- és a berlini mentő- s tűzoltói-kiállításokat és az ott legjobbaknak ítélt találmányokat nálunk meghonosította; saját maga részéről pedig két javítás szabadalmazásáért folyamodott: ezek között van a valóságos hiányt pótló új dugattyúja, mely az eddigi összes ösmert rendszereket messze túl felülmúlja, különösen faluk számára, hol a fecskendőkkel bánásmód sok kívánni valót hagy fenn, nagy hiányt pótol; mert, ha évekig is gondozatlanul áll ezen dugattyú, mindég légmentesen fog működni. De csakis ily utánjárással, ily költség nem kiméléssel és szakgépész-mérnökök segélyével lehetett ezen nagy

eredményeket elérni. Eddig ezen életbevágó szakmával leginkább csak harangöntők foglalkoztak; hogy ezek nem bírták a külföldi versenyt legyőzni, az természetes. Ennek tulajdonítható, hogy ha Magyarországon valaki jó fecskendőt kívánt vásárolni, hát Bécsbe, Brümbe, vagy Prágába írt, ha a Noel-szivattyú költségeit sajnálta. E részben a statisztika igen szomorú adatokat tüntet föl: a hazánkban működő fecskendők felénél több külföldi, többnyire rossz cseh- és morva gyártmány.

Most azonban már segítve van e bajon, és bármit mondjanak is a megnyert, ugynevezett, szakértők — még ha a tűzoltói mezbe rejtőztek is — ma már nem kell külföldre vándorolnunk jó fecskendők végett; sőt bizton remélhetjük, hogy a külföld is itt fog vásárolni, ha a leg-tökéletesebb fecskendőt kívánja birni. Ebben a káros úr a lehető minimumra van leszállítva; a szelepház pedig oly egyszerű, hogy azt a legegyszerűbb falusi ember is két percz alatt felbont-hatja és ismét beteheti, ha szennyes víz használata miatt esetleg valami baja történt.

Bámulatos annak szerkezeti-elegyszerűsége. A gyár két tűzoltó-parancsnok szakaszvezetése alatt áll, melyből a fecskendő csak a legszigorubb kísérletezés után adatik ki a vevőnek. Ára pedig a normalis általános magyar csavarral ellátva körülbelül 200 frttal olcsóbb, mint az eddigi árak voltak. Lehetetlen tehát, hogy a többi gyárak is fönttarthassák eddigi, jogosulatlanul magas árakat, melyekből azután, a magyar szójárás szerint — jutott is maradt is.

Már ez egymagában mutatja, mily

szakála övig ér, arczán oly jószívű mosoly ül, hogy az ember első látásra édes bátyjának szólítaná! Egyik kezében réz-fokos, másikban degez, sallangos dohányzacskó meg hatalmas tajt-pipa, — természetén fészkes magyar öltözet, fényes ezüst sarkantyus csizmával.

Amint „adjon isten” — kívánása mellett belépett, úgy rengett a terem a hangjától, meg a lépésétől!

Itt a Pista bácsi! Szerbusz Pista bácsi! Isten hozta Pista bácsi! rivalgának a jelenvoltak; — ide-ide közénk, ide én mellem, ide a messze földről jött vendégünk mellé!

Pista bácsi letelepedett aztán mellém, miután e szavakkal: — „ez a mi kedves Pista bátyánk, Magyarország legifjabb, 26 éves házasulandó legénye”, — bemutaták.

Majd elkezdtek vele évelődni, s Pista bácsi olyan jóízű csipkedéssel vágott vissza mindent, hogy rögtön általánoslón a jó kedv.

Egyszer aztán kérdém tőle: mit tesz az, hogy ezek a dévaj pajtások 26 esztendőnek mondták?

— Hát biz ez azt teszi, hogy én csakugyan 26 esztendő vagyok, még pedig már másodszor, a meanyiben a 26 előt már százat Isten kegyelméből elföltöttem!

— Tehát 126 esztendő van?

— Az én, öcsém, tisztára!

Itt aztán elbeszéltem vele egész életem történetét: elmondtam, hogy ő Fejérmegyében a Mezőföldön született, árva-gyerek volt, timáriusnak állott Fejérváron, mikor felsza-

badult vándorolni ment, ekkor elfogták kő-téllal katonának, az auszterliczi csatában sebet kapott, félholtan szedték fel, felgyógyult, elbocsátották obsittal, itt telepedett le, a mesterségét folytatta, s azóta itt él Isten jóvoltából!

— Hát családja, háznépe van-e?

— Nincs nekem öcsém, egy szikra se, nem is volt.

— Hát aztán miért nem házasodott meg?

— Tudja Isten, ötven éves koromig oly rosszul ment a mesterségem, hogy csak alig-alig tudtam tengődni, s habár néha-napján gondoltam is a házasságra, de a szegénység visszatartott. — Ötven éves koromon túl kezdett a dolog megfordulni, a mesterség jól ment, évről-évre gyarapodtam, biztattak is a házasságra, de én azt mondtam, amit az Esztrájer zsidó: vént vegyek? nekem kell vele vesződnöm, — fiatalit vegyek? bajos dolog!

Idé vettem hát egy unokaöcsémet, azt megházasítottam, s mire száz esztendő lettem, tisztességes vagyoni állapotra tettem szert, ekkor átadtam a mesterséget az öcsémnek, azóta ide járok naponként ezekkel a semmire-valókkal évelődni! De mégis ugyesténként eszembe-eszembe jut, hogy milyen jó volna, ha volna feleség, legalább elbeszélgetnék vele!

— Hát tudja mit Pista bácsi? koldálnék én jó feleségnek valót; van nekem egy özvegy-menyecske rokonom, az is épen

másodszor tizenkilencz esztendő, derék, szép, pirosképu asszony, tud az beszélgetni, csak meg ne unja, aztán egy szóval azt mondta nekem, hogy ha magához való vén bolondot kapna, még hozzá menne!

No, lett nagy hűjjahó a szerző társak közt; — Pista bácsi azt mondta, hogy már csak a híréért is megpróbálja; — ha kosarat kap, hát hiszen először történik csak rajt, — másan is megesett az már, ha pedig megsikerül, legalább ezek a hunczfutok nem csufolják többé házasulandó ifju legénynek.

Pista bácsi aztán éjszakára elvitt magához, s elhatároztuk, hogy másnap indulunk s megnézzük a 119 éves özvegy-menyecskeket.

Él is mentünk, oda is értünk szerencsésen, s Örzse néni csak elámult ám, mikor Pista bácsi egyenesen kirukkolt vele, hogy micsoda szent szándékban járunk; — engem szidott, mint a bokrot, ki akart kergetni a házból, aztán meg neki esett Pista bácsinak, azt kefélt ki jól, hogy már micsoda esze volt, hogy egy ilyen országos akasztófával, mint én, ilyen utra el tudott indulni. Hanem azért csak ott marasztottak bennünket ebédre, s uramfia! a mit még senki se tapasztalt, egy nagy kancsó bor is került az asztalra, még pedig — a mint megkóstoltam — az édes apáméból. Amint erre gyöngéd cselezést tettek, Örzse néni rám forrad:

— Pers-e, hogy abból való, igyál most eleget, te belpöklos!

Denique a jegyváltás megtörtént, s két

jótekonnyan hat a verseny; különösen, ha azt a műveltség bizonyos fokán álló egyén érvényesíti. A 10 évi részletfizetési hitelkedvezmény pedig, amelyben ezen közkeveltségű cég évek óta részesíti vevőit, könnyűvé teszi a beszerzést; mert a fecskendő ára bőven kikerül azon kedvezményből, melyben a fű biztosító-társulatok részesítik azon községeket, melyek fecskendőkkel vannak ellátva.

Már ez az egy példa is eléggé igazolja, mivé fejlődhetne a magyar ipar, ha más téren is akadnának, kik hasonló műveltség mellett, azzal nem restelnének foglalkozni.

Ugy van, tisztelt olvasóim! csak így fogunk nagy ipart fejleszteni; különben az iparral azok fognak foglalkozni, akik másként nem bírnak megélni.

Ipar nélkül pedig magyar vagyonság nem lesz; a mai haladás alapja pedig a vagyonság; — e nélkül elmarad a jó igazságszolgáltatás, a jó közigazgatás, a jó közoktatás stb. stb.: mert ez mind csakis sok pénzen szereshető meg.

Ezért, vagy iparos-néppé kell lennünk, vagy össze fognak fölöttünk csapni a polgárosodás hullámai. Itt más választás nincs! El tehát az előítéletekkel; becsüljük iparosainkat úgy, amint a művelt nyugatiak teszik: s ekkor fejlődni fog az ipar, mint haladásunk egyedüli hathatós eszköze.

Pálffy Jenő gróf.

SZINÉSZET.

Egy hét játékkrendjének keretében, mikor új társulat üti fel tanyáját a szinkör deszkafalai között, rendesen fel van ölelve

hét múlva az esküvő is. — Az egész vidék egybesereglett bámulni a 126 éves délczeg völgyényt, meg a 119 éves derék menyasszonyt. Aztán volt lakadalom olyan, hogy még a kutyák is fagyaltot kaptak.

Lakadalom után harmadnapra Pista bácsi befogat s egész nyájassággal azt mondja az Örzse néninek:

- No kincsem, hát most már menjünk!
- Ugyan már hová mennénk?
- Hát haza D—be, én hozzám.
- Már én itthon vagyok, én ebből a házból ki nem megyek, mert ez az én házam.

— Hát hiszen nekem is van házam, aztán az már úgy dukál, hogy a feleség legalább nézze meg annak a házat, a kihez férjhez ment.

— Jaj, de ha én minden ebéd után ki nem mehetek a pinczéhez egy pohár bort inni, akkor engem egy hét alatt eltemettek!

— Hát hiszen kincsem, van nekem is szőlőm, nem is gyalog mennél, akár hintón hordjalak ki!

— Hintón? jaj lelkem nem ültem én azon még soha, nem tudom én azt megszokni.

Lelkem? gondolám magamban, már lesz valami, — még eddig sohse mondta senkinek azt, hogy: lelkem

Addig-addig, hogy Örzse néni nagy nehezen rá engedé beszéltetni magát, hogy elmenjen, engem azonban rutul leszidott, miért nem figyelmeztetém őt előre arra, hogy innét el is kell mennie!

minden, úgy, hogy hű képét nyerjük a társulat összes erőinek.

Igy tervelte ezt ki Csóka igazgató is, az első hét műsorát oly változatosan állítva össze, hogy az minden igényt teljesen kielégíthetett.

Ámde a hirtelen hűvösre változott esős időszak, s a közönségnek — talán éppen e miatt szörnyen, alászállott műpártolási hajlandósága az aggodás sötét felhőit borította mi direktorunknak szép reményekkel bélelt szívére!

Nagy társulat! Magas gázsi! És — félelmetesen üres ház! Hova lett — Szarvas városa, — a te hagyományos műpártolásod...?

S hogy ily kevésbé biztató kilátások mellett is megállta helyét a társulat, s hogy az előadások alatt a kedvetlenségnek pillanatnyi nyoma sem látszott, mutatja, hogy fegyelmezett, jól szervezett társulatot nyertünk Csókaéban, s hogy az előadások a mellett kifogástalanok, kerekdedek, az összjáték és rendezés tökéletes volt mindig: további dicéretükre válik derék színészeinknek.

Mindjárt az első előadás, a „Czigánybáró“, rohamosan hódította meg a kis számú közönséget. Rácz Gyula a címszerepben, T. Szentesi Vilma, mint Saffi, Breznay a sertéskereskedő, — Tolnayné a czigányasszony szerepében, Völgyi Katicza mint Arzena, Giréthy K. mint Ottokár, Györe, mint Carnero gróf, s végül Kiss János a Gábor diák szerepében olyan ensemblet alkottak, amely bármelyik színpadnak becsületére vált volna. Főleg Szentesi és Rácz Gyula dalai, s az első felvonásbeli kettősük keltettek megérdemelt zajos tapsokat. A többi mellékszereplők is tisztességesen működtek közre az előadás kiváló sikere körül.

Felült hát a kocsira, de az alatt a feltétel alatt, hogy két hét múlva meg Pista bácsi fog ide jönni, s akkor itt laknak két hétig.

Ez így is ment egy darabig, míg nem mindaketten megunták az örökös jövőst-menést s folyvást azon czívakodtak, veszekedtek, hogy hol lakjanak? Reggel zugolódtak, este morgolódtak, míg nem abban egyeztek meg, hogy lejőnek hozzám az alföldre lakni, vegyek nekik B—en egy szép házat.

Vettem is, le is jöttek. — Hajh! de itt egyik se látott hegyet, a víz szikes volt a bor komisz volt, — Örzse néni nem mehetett minden ebéd után a maga rendes pohár borára a pinczébe, — Pista bácsi csak eljárt volna délutánonként seregni: haj! de itt nem talált olyan selma pajtásokra, mint a kikkel 26 esztendeig összeszokott! Egyiknek se tetszett az alföld! Mégis elcívódtak vagy másfélévig, egyszer aztán egy reggel Pista bácsi arra ébredt fel, hogy az Örzse néni nagyon csendesen viseli magát, nem morog többé, elhallgatott — örökre!

Eltemetteté tisztességesen s a temetőről haza se ment, hanem vasutra ült, meg se állt D—ig — onnét irt nekem, hogy adjam el a házat.

Eddig vót, de nem ám mese vót, hanem igazán megtörtént vót, hogy Örzse néniem itt az alföldön me, hőtt!

Vasárnap szept. 7. Csepreghy F. „Piros bugyelláris“ című népszínműve ismét ugyan-csak üres ház előtt került színre. Nem tudjuk, a hirtelen — bár várva-vártan — ránk köszöntött esős időben ázott-e el közönségünk régi jóhírű színpártoló kedve, — de a fájdalmas szégyenkezés bizonyos neme fogott el az üres páholyok és földszint láttára, mintha bizony a magyar nemzeti színművészettel szemben az erkölcsi és anyagi támogatással fukarkodnánk. Mertán csak nem bizzuk a karzatra műzlszünk és áldozatkészségünk képviselését? Pedig hát Csóka társulatában már eddig is oly jeles erőket ismertünk fel, melyek a fokozottabb igényeknek is megfelelnek. És a míg egyrésztől sajnáljuk a derék társulatot, hogy közönségünk oly nehezen melegszik bele a színházlátogatásba, másrésztől becsüljük érte, hogy ez nem szegte kedvöket a játékban s ép oly buzgalmasan játszottak, mintha minden széknak, padnak füle, szeme lett volna. A „Piros bugyelláris“ cselekvénye végkifejlésében lélektanilag hibásan oldódik ugyan meg, amennyiben meghazudtolja a főbb szereplőknek az előzményekben már elhitetett jellemképeit, de különben hosszú sorát nyújtja a legélénkebb jeleneteknek, melyek komoly drámai mozzanatok nélkül sem szűkölködnek, sőt alapvető erkölcsi motivációjukkal gondos tanulmányra utalják a színészt.

Csekély kivétellel e jelenetek jól is sikerültek, a pontos jellemalakítás természetesen mutatta a cselekmény bonyolódását, hogy szinte követelő kényszerűséggel várta a lélektani motivumokra építő hallgató a tragikus véget. Török Mihály tölgyesi bíró (Györe) arcában, hangjában jól vissza tükröződött az a lelki küzdelem, melyet a viszonyok hatása alatt felfokozódott féltékenység a neje erényébe vetett bizodalommal vívott. Zsófi (Szentessy V.) — nem volt ugyan egészen a Csepreghy Zsófi, a mennyiben kellett en tul s helyen kívül is vig temperamentumával inkább önmagát játszotta, mint a leánykori szerelmes emlékét vallásos kegyelettel őrző s nem egy jelenetben (pl: mikor Csillag Pali mulat) mélyebb elszomorodásra utalt feleség szerepét — de egészben véve legkedvesebb, legszeretetre méltóbb jelensége a színpadnak, ki méltó extásisba hozta falubeli imádoit, Pennás (Vihary) és Hájas (Giréthy) urainékat, valamint az ékes torku Kósza Gyurkát, (Rácz) ki dalaival jól érdemelt tapsokat aratott. Csillag Pál (Kiss) huszáros erényein jól át szűrődött, a vesztett pénz és vesztett szerelem bánata s dalait is — noha valami idegenes hangszínezés érzett rajtuk — tetszéssel fogadta a közönség. De legjobban tetszettek a komikus szerepek, legkivált Peták, (Breznay) kinél tökéletesebb huszárkaplárt kívánni sem lehet.

Hétfő szept. 8. Csiky „Királyfogása“ Konti fülbemászó zenéjével. Jól ismert, sokszor hallott, de mindig élvezetes operette, melyet a kor- és nemzeti viselethez hű jellemzek látványossá is tettek. Ez irányban a társulat igazán jól van szervezve, úgy a fő szereplők, mint a kar dolgában, Radzivil herczeg (Kiss János) baritonja kellemesen zendült; Fjóra (Szentessy) csengő szopránja az alsóbb hangfokon el-elmosódott ugyan az orchester kíséretében, de a magasabb hangokat biztosan, kellő erővel és kitartással énekelte, szerepét pedig kedves elevenességgel és sok bájjal játszotta, ami neki könnyű is lehetett, mert ezuttal egyénisége meg a szerep a kedélyekben azonos volt. Amadi,

(Bérczy) és Lóla (Völgyi) duettje kissé gyöngye volt ugyan, a menyiben a zenekísértet néha majdnem egészen elnyomta, de különben a hangszínezés, kivált Lóla részéről érzelmessé és élvezhetővé tette: s játékuk is megfelelt a szerepnek. Teljes dicséretet érdemelnek a karok, melyeknek összjátéka és összhangos éneke nagyban járult az est sikeréhez. De legnagyobb fetszést megint a komikus szerepek aratták, Don Bernardo (Breznay) és Marx (Giréthy) frenetikus tapsokra ragadták a közönséget s Sanguszka (Tolnayné) is tetszett kicsiny szerepében.

Kedd, szept. 9. Ernst B. és Raoul Tousse „Ideges nők” című vígjátéka tele franciá elmésséggel s folyton szípkázó ötletekkel, alig szűnő derűtségben tartotta a közönséget s a gyengén motivált — mert csak egyetlen szeszélyes, ötletre s szobalányi kötelesség-mulasztásra épített — cselekvény daczára furcsábbnál-furcsább helyzet alakulásával egyre ingerelte a kíváncsiságot s egyuttal megoktatott arra, hogy egyetlen esztelen lépésnek milyen bolondos következményei lehetnek. Különben határozottan tendenciósus vígjáték, mely a családi élet átka gyanánt mutatja be a női idegességet meg az anyósi intrigákat, melyek a legmintaszerűbb apóst és legmintaszerűbb vőt is boldogtalanná tehetik. Pontgibaud grófnak, (Rónay) a „vők gyöngyének,” olyan felesége van, kinek idegességén a legbirkább-türelem is hajótörést szenved; ezt a beteges érzékenységet gondosan szítja és ápolja anyja. Elvira, (Tolnayné) Chamoiselnek, (Breznay) az „apósok gyöngyének,” sárkánylelkűtű felesége, kinek az a családi elve, hogy „a mely anyós a vejét nem gyűlöli, nem lehet jó anya, mert nem szereti a leányát”. Ez az elv tetteinek főrugója, ez elv alapján ingerli leányát, Antoninet, (Gyurman) férje Pontgiband ellen s ennek az ingerűtségnek terméke az a bizarr ötlet, hogy férje bosszantására a cimtárban keres találomra szeretőt s a „megszúrt” Chapeloux cukrásznak (Vihary) ír is egy sokat mondó szerelmes levelet, melyet azonban az okos szobaleány visszatart. Ennek a hőbortos ötletnek ugyan édeskevé a lélektani hitele, de olyan bonyodalomnak szolgál alapul, melyben rakásra torlódik a sok félreértés és helyzeti komikum. Mert hát Chapeloux csakugyan kap egy szerelmes levelet, de mástól, Szidónine divatárusnőtől, (Kissné) a kivel házasságkötést tervei s a mikor a grófi család tagjai — a kikben Chapeloux Szidónine rokonait sejtí — rendre jönnek visszakérni a szerelmes levelet, kiki a maga levelét érti rajta. A rendkívül szövevényes bonyodalom sok dolgot adhatott a rendezőnek, melyet az dicséretesen hajtott végre. A kibonyolításban tetszetős gondolat az ideges fiatal asszony megszelídülése annak a balga ötletnek veszélyes következményei folytán, de az igazságszolgáltatás mindenesetre megnyugtatóbb lett volna, ha azt is belátja vala, hogy az anyja a hibás s ha ez valamiképpen csúfot is vall az ő anyósi elveivel. A főszereplők közül különösen Vihary, Kissné és Tolnayné nyílt jelenetekben sokszor ragadták tapsra a hallgatóságot, mi mellett teljes elismeréssel kell nyilatkoznunk a többi szereplők játékáról is.

Szerda, szeptember 10. Újdonság Ibsen „Nora” című drámája, mely első megjelenéskor ugyancsak nagy port vert a maga szokatlan sajátágaival, a miért annak idején a kritika össze-vissza dicsérte és szidta. Annyi bizonyos, hogy exposéja szigorú lélektani törvényeken nyugszik, de bonyodalma

s legkivált végkifejlése a mi társadalmi világnézetünknek egész visszas, valószínűtlen, ki nem elégit s magyarázatát és igazolását csakis az éjszaki népeknek, a ridegségig szigorú erkölcsi fogalmaiban találhatjuk meg. Helmer (Rónay) halálosan beteg s az egyetlen mentőszert egy déltáji utazás. De ennek két akadály van: az egyik, hogy a beteggel nem szabad baja halálos voltát tudatni, a másik, hogy a költséges utazáshoz nincs meg a kellő pénz. Neje, az ideális lelketű Nora (Rónayné) tehát férje tudtán kívül pénzt kölcsönöz egy rossz-erkölcsű embertől, Günthertől (Győre), ki egyéb feltételek mellett Nora atyjának jóállását is kívánja; ámde Nora atyja haldokló beteg s a gyermeki kegyelet tiltja Norának, hogy atyját halálos ágyán üzleti dologgal zavarja, Nora tehát nemes célja tudatában ártatlanul és megfontolatlanul maga írja atyja nevét a kötelezvény alá. Innál az egyén erkölcsös szándéka collisióban a köznek sérthetetlen érdekével. Hasztalan törleszti becsületes pontossággal az adósságot, Günther eszközül akarja használni Norát társadalmi reputációja visszanyerésére s fenyegetődik, hogy ha férjénél, a bankigazgatónál részére tisztas állást ki nem eszközöl, leleplezi. Bár mennyire irtózik is Günther erkölcsi süllyedségétől, esdve könyörög érte férjénél, de ez puritán jellemével alig engedi szóhoz jutni, mert Günther hamisított s a ki hamisít, örökös hazudozásra van kárhoztatva s családon kívül és belül mérget hord szavában. Szörnyű hit bénítja meg Norának — a legideálisabb anyának — szívét, hisz ő ugyane bünt követte el, ő is egyre hazudozni kénytelen, így hát megmérgezi gyermekeinek a lelkét. Günther tolatkodó követeléseire örökös kétség és reménység viharzik lelkében, hogy meglesz-e az a csoda, hogy férje, ha netalán megtudná bűnét, az ő tiszta nemes indító okaival és szándékával szemben nem találja bűnnek a hamisítást s védelmére kel neje erényének a törvény és társadalom ellenében. Helmer e közben elcsapja Günthert, Günther pedig beárulja nejét a férjénél és a csoda nem következik be, a férj önzően csak a maga becsületét látja megsebezve s nem talál szívében védő hangot neje számára. A családi vihar javában dúl, ekkor érkezik Günthertől, kit időközben Nora barátja özv. Lindenné (Kissné) férjévé emelt, egy levél s benne a kötelezvény. Helmer lecsillapul, megbocsát s boldog családi életet remél s a jámbor publikum azt hinné, hogy itt vége a darabnak; de csalódunk, mert a szegény Nora, szerelmében — a csoda kimaradása miatt — csalatva érzi magát s most ő lép arra az erkölcsi alapra, melyről Helmer lelépett s önmaga bünteti magát száműzetéssel a családi körből mindakkorra, míg megtanulja az egyetemes emberi üdvöt és jót, a társadalmi törvények szabta rendnek alárendelni, a mi oly lelketű nőnél, mint Nora, új csoda volna. Ez a befező toldalék valami igazságszolgáltatás illetve bűnhődés-féle jelenet akar lenni, de jóformán befejezetlenül teszi a művet, mert azt nem tudjuk meg, legfeljebb, ha sejtjük, hogy a csoda sem következett be. A mi magát a játékot illeti teljes dicsérettel kell méltatnunk az összes szereplőket, mint a kik a jellemeket a szerző intenciójához híven alakították s a cselekvényt mozgató hatalmas indulatokat arczjátékban és dictionban kellően feltűntették. Rónayné Balog Etelről, ki ezuttal először lépett fel színpadunkon, szívesen megjegyezzük, hogy benne ez estén

kiváló drámai erőt ismertünk fel, ki szóban arcban, mozdulatban teljesen szerepébe merült, nagy és nehéz szerepét biztosan tudta és értette s az érzés mindennemét és fokát érvényesítette játékában, ki a gyermekjáték jelenetében bájos anya, a férjjel szemben szeretetreméltó feleség, a válás jelenetében magasztos, fenkölt gondolkodású nő volt.

Csütörtökön szeptember 11. Rip va'n Winkle, Planquette operetteje. A „Cornillei harangok” népszerű szerzőjének emléktárgyas dalművét, mindig szívesen hallgatjuk. Kétségkívül nagy buzgóságra vall a színpadi technikának és a szereplő személyek rátermettségeinek oly magas fokát igénylő operette előadására vállalkozni. A „Rip-Rip” hangjánál és jelleménél fogva már inkább romantikus operának tekinthető, sem mint egyszerű operettenek. S ez igényekkel szemben jóakarátú figyelemmel kísértük e vállalkozást, s ha teljes sikert nem is, de buzgóságot mindenesetre méltányolnunk kell. Kis János Rip-je, bár hangerejét némileg túlszárnyalja a feladat, játékában elég élvezhető nyújtott. Szentesi Vilma felső hangjait teljes erejükben érvényesítette, míg az alsókban némi indispositióval küzdött. Rácz Gyulának, közönségünk kedvelt tenoristájának hangja a maga érezes erejével messze kicselelt a II. felv. fnáléjában. Breznay Denikje a szerep komikus oldalait sok temperamentummal és elég diskréczióval emelte ki; Giréthy Nickje, valamint Jeanja jóízű koresmáros volt. Meg kell emlékeznünk a két gyermekről is (Kultsár Aranka és Ujj Kálmán,) a kiknek színpadi fesztelensége és kellemes gyermekhangja zajos tapsokra ragadta a közönséget. A kar fegyelmezett és egybevágó volt. A pénteki előadásról térszűke miatt jövő számunkban!

MI UJSÁG?

— **Személyi hír.** Nt. Áchim Ádám, a békési egyházközség esperese, Csütörtökön f. hó 11-én érkezett vissza Nagy-Váradról, hol részt vett az Ő felsége előtt tisztelgett megyei küldöttségben.

— **Haviár Dani,** Szarvas város orsz. gyűlési képviselője, ki a nyarat abauj-megyei Stóosz-fürdőben töltötte, — mint örömmel értesülünk — a fürdő jótékony hatása következtében teljesen visszanyerte megromlott egészségét. Családja a múlt héten érkezett körünkbe, ő maga azonban bevárja a fürdő-idény végét. Kívánjuk, hogy visszatérve viruló egészségben láthassuk őt.

— **Eljegyzés.** Kmetz Mihály, szabadkai kereskedő a napokban tartotta eljegyzését Dely Hermin kisasszonnyal, Dely József uradalmi tisztartó szép leányával.

— **Érdekes lelet.** A szilfmunkálatoknál folyó földásás alkalmával egy órái mammoth-agyart találtak a munkások, mely — a föld-omlástól felve — nem volt egész-

— **Gr. Bethlen miniszter** tegnap, Szombaton d. e. Szarvasra érkezett, hol megvizsgálta a körösnél folyó földmunkálatokat. A miniszter szeméu jában az itt működő mérnöki kar laaauzolta, élén Salacz Ferencz főszolgabíróval és Dósa szakigazgatóval.

— **Jutalomjáték.** A jövőhé en, f. hó 17-én, szerdán lesz színtársulatunk nap-színű, és operette-primadonnájának, Taufferne Szentessy Ilona asszonynak jutalomjátéka s egyszersmind búcsufel lépése is.

Színre kerül ez alkalommal „Üdvöske“ Andrási bájos zenéjű operette, mely a jutalmazandó legjobb szerepeinek, egyike. Az előadás érdekét növelni fogja az is, hogy a legkisebb szerepeket is elsőrendű tagok fogják játszani; a második felvonásban pedig jutalmazandó a „Pepita“-ból, Hegyi új operettéből éneklő betétül a legkedveltebb valszert. A jutalmazandó megérdemli, hogy zsefolt ház nézze végéig jutalomjátékát s talán fölösleges is őt a közönség jóakarata pártolásába hosszasan ajánlgatnunk.

— „Jó szív.“ A hazai tűzkárosultak felségélyezésére mozgalom indult meg a szarvasi fiatalság körében is. Ugy halljuk, még e hét folyamán az itt működő színtársulat egyik tagjának bevonásával működő előadást tartanak e célra, melynek rendezésére Rónayt, a társulat jele rendezőjét szándékoznak megnyerni.

— **Elismerésre méltó buzgalmat.** fejtett ki színészeink pártolása körül a szarvasi nőegylet három lelkes tagja: Salacz Ferenczné, Nyácsik Sománé és Fuksz Edéné Urhölgyek, kik tapasztalván a napról-napra precízebb színelőadások daczára is kiáltó hangon nyilvánuló műpártolási közönyt: megkeresték a közönséget bérletgyűjtés céljából s fáradozásukat oly fényes siker koronázta, hogy 3 nap alatt nem kevesebb, min 55 bérlettel vigasztalták meg a jövőre felett már-már töprengő Csóka igazgatót. A hazai művészetnek ily lelkes felkarolása nem szorul dicsőítésre.

— **Vesztett malacz.** Özv. Gaál Pálnak egy három-négy hónapos malaczát vesztett kutya marta meg a kórház mellett legelőn ezelőtt 2 héttel. f. hó 10-én kiütött rajta is a veszettség, s még nyágon az nap nagy kinlódás között kilehelte páráját.

— **A szarvasi husfogasztó** részvénytársaság pénztára állásának megvizsgálására kiküldött bizottság, Szerdán, f. hó 10-én járt el megbízatásában; jelentését a ma tartandó választmányi ülésen fogja előterjeszteni.

— **Nyilvános köszönet.** Alólirott színigazgató, kedves kötelességet teljesíteni, midőn e helyen, a maga és társulata minden egyes tagja nevében hálás köszönetet mond azon nemes lelkű — fennkölt szellemű urnóknak, kik a színészet itt működésének biztosítására fáradságot nem kímélve, nemes kitartással bérletet gyűjtöttek, s mindent elkövettek, hogy a bérlet sikerülte által itt-működésünket anyagi siker kövesse. Honleányi nemes buzgalomkért fogadják hálás köszönetünket. Szarvas, 1890. szeptemb. 11-én. Csóka Sándor, igazgató és színtársulata.

— **Egy távozó tanár búcsúja.** Szendy György, a szarvasi ág. h. ev. főgymnasiumnak az új tanév elején nyugalomba vonuló érdemes professzora ez alkalomból következő meleghangú levélben búcsúzik el kartársaitól: Kedves Kartársaim! Midőn most nehéz szívvel, beteges állapotom következtében kénytelen vagyok Töletek és az intézettől oly hosszú együttlét után megválni, készíttetve érzeni magamat, habár irásban is Nektek búcsút mondani. Azon együtt töltött hosszú idő alatt, míg én betegségem következtében gátoltatam kötelességem teljesítésében, részletekről amnyi szíves elnézésnek és baráti áldozatkészségnek voltam részese, hogy azért mindig hálás megemlékezéssel leszek irántatok; vegyétek érte szívből fakadó köszönetemet. Ezen tények azon erős reménnyel kecsegtetnek, hogy daczára elválásunknak, meg fog köztünk maradni azon kapocs, mely őszinte barátsággal

kötötte össze szíveinket, melyek alapján együtt működésünk közepette meg nem szüntünk egymást az ifjuság érdekeinek lelkes szolgálatára s különösen intézetünk jó hírnevének emelésére s ez által a legszentebb vallásrököcsi és hazafiúi eszmény megközelítésére buzdítani. Engedje a Mindenható, hogy kedvezőbb körülmények nyújtásának alkalmat, fiatal és tettvágyó erőstöknek, nemes buzgalmatoknak, lekesedésteknek folyton növekvő és mindig fényesebb eredményeket kivívni. Mind-ezeket szerettem volna köztetek még egyszer megjelenve, szóval elmondani, de fájdalom, ebben betegségem gátol. Vegyétek hát im irásban e bucsuszavamat, melynek bezárta előtt arra kérélek még benneteket, tartsátok meg részemre jövőben is a baráti jóindulatot és kartársi szíves megemlékezést. Kartársi és baráti üdvözlétem kifejezésével vagyok Szarvas, 1890. szept. 5. Hivetek Szendy György.

— **Lapunk gyorsajtója.** Amit előre lehetett látni, az, nem egészen negyedév leforgása alatt im bekövetkezett. A kor igényei által ma már messze tulszármnyalt kézisajtó — az általa felemésztett sok munkaerő és időnél fogva sem felelvén meg a „Szarvas és Vidéke“ nagy terjedelmének, Sámuel A. nyomdatulajdonos a kiadóval egyetemlegesen egy egészen új, s kitűnő szerkezetű gyorsajtót rendelt Budapestről, mely már f. hó 17-én, azaz Szerdán megérkezik, s a nyomdahelyiségben fel fog állíttatni. Nagy haladás ez városunk iparának fejlődésében, melyben — talán dicsekvés nélkül elmondhatjuk — jelentős része van a mi lapunknak. Egy ilyen „ünkirakó“ gyorsajtón — a milyen a mienk is lesz — a kézisajtónak másfél napi vajadásos munkája pereg le egy rövid kis félóra lefolyása alatt. Hát ha még elgondoljuk azt a szembeszökő különbséget, mely a régi rendszerű halvány nyomás s a nagysajtó kiváló fölényét képező egyenletes tiszta lenyomat között van. Mind ezek oly előnyök, melyekben első sorban lapunk olvasóinak lesz alkalma gyönyörködni. Jövő számunk már az új gyorsajtó díszes kiállításában jelenik meg.

— **Színházi műsor** f. évi szeptember 14-től 20-ikig bezárólag. Vasárnap 14-én Bérlet 6-ik (2-ik) számában T. Szentessy Vilma asszony fellépésével „Tót leány“. Eredeti énekes népszínmű 3 felvonásban. Irtá Almásy Tihamér. Hétfőn, 15-én Bérletszünetben, Breznay Geiza jutalomjátékául T. Szentessy Vilma asszony fellépésével „Orpheus a pokolban“ Mythológiai nagy operette 3 felvonásban. Szerzette J. Offenbach. Kedden, 16-án bérlet 7-ik (3-ik) számában, e színpadon először Sárdov Victor és Deslandes kitűnő vigjátéka: „A napam asszony“. E kitűnő 3 felvonásos vigjáték a Nemzeti színházban óriási sikerrel folyton a legnagyobb tetszés mellett adatik. Szerdán, 17-én bérletszünetben T. Szentessy Vilma assz. jutalomjátékául „Üdvöske“ Edmund-Audrian nagyhatású mulattató operettje 3 felvonásban. Csütörtökön 18-án. bérlet 8-ik (4-ik) számában, e színpadon először, Csiky Ger-

gely, jeles írónk 3 felvonásos nagyhatású színműve: „Örök törvény“. Pénteken 19-én bérlet 9-ik (5-ik) számában e színpadon először: „Szitakötő, a kötél-tánczosné“, legújabb francia énekes vigjáték 3 felvonásban. Irták: Meilhac és Hallevy. A népszínház egyik legkedveltebb műsordarabja. Szombaton 20-án bérletszünetben Kissné, P. Irma jutalomjátékául e színpadon először „Hun utódok“ Dr. Várady Antal legújabb nagyhatású; eredeti történeti tragédiája. A színtársulat igazgatója lapunk útján tudatja a közönséggel, hogy rövid időre terjedő működésünk alatt az ujdonságok az idő rövidsége miatt semmi körülmények között sem fognak ismételtetni, miért is a t. színpártoló közönség saját érdekében cselekszik, ha az ujdonságok előadását megtekinti.

Üzleti tudósítás.

Szarvas, 1890. szept. 12.

(W.) A lefolyt hét alatt a buza-üzlet irányzata állandóan szilárd jelleget vett föl, mihez főképp a külföldi piacokról érkező előnyös tudósítások, valamint malmaink folyton élénk vásárló kedve járult. A külföldre való kivitelre utóbbi időkben szintén merült fel kereslet és főleg a piros aczélfajták képezik a szükséglet tárgyát.

Az árak a múlt heti jegyzésekhez viszonyítva 10—15 krral emelkedtek. A heti forgalom körülbelül 5000 mmászt tett ki, mely közt néhány nagyobb urasági tétel is fordult elő.

A mai piacon mérsékelt kínálat volt és eladatott:

Buza elsőrendű piros	6.65—6.80
„ középmínőségű	6.50—6.65
Árpa, takarmány	5.00—5.25
„ jobbminőségű	5.25—5.50
Csöves tengeri	2.40—2.50
Heremag, luczerna	46.00—47.00

Meteorológiai észleletek.

Szarvas, 1890. szeptember 6-tól szept. 12-ig.

Hónap	Lég hőmérséklet							Szél-irány és erősség			Csap.	
	7.	8.	9.	10.	11.	12.	Közép	N.	W.	Ny.	M.	A.
sep 6	14.0	17.1	12.8	14.6	N 3	N 3	N 1	ny.			0	
7	14.2	15.0	14.4	14.7	W	W	W	6.0			0	
8	12.0	17.4	13.0	14.1	N 3	N 4	N 1	0.75			0	
9	11.8	16.0	11.4	13.1	S 2	S 2	C 0	3.35			0	
10	12.2	16.0	11.4	13.1	S 1	S 1	S 1					
11	14.0	22.0	18.1	18.0	S 3	W	W					
12	15.0	20.0	13.2	16.1	N 4	W	W	1.0			0	

Jelmagyarázat: A szélirányok jelölése: Éjszaki=N, Keleti=E, déli=S, nyugati=W, éjszaki-keleti=NE, délnyugati=SW. stb.

A csapadék alakjának jelölése: 0=eső, [] = dörgés, Z = dörgés villámlással, ny. = nyomok.

Felelős szerkesztő

és kiadó-tulajdonos:
VARGA JÓZSEF.

VALÓDI ANGOL „MOSÓ ZSÍR.”

melyet minden jó gazdasszony szívesen használ, ha meggyőződik a felől, hogy ezen mosó zsír használata által a ruha hófehéren kerül ki a mosásból, kellemes szagu, teljesen ártalmatlan és nélkülözhetlen minden háznál.

Használati módja igen egyszerű: „mosó zsír”-ból ruha-kifőzés alkalmával minden üstbe 5 deka körül a ruha közé teendő, mely a vízben teljesen felolvad s a rendes forgatás következtében minden egyes darab ruhát bámulatos fehérre tisztít.

Foltos ruháknál pedig következő eljárás történik, mosásközben egy csipetnyi mosó zsírral a foltok bedörzsölendők és a mosás mint rendesen tovább folytatandó.

Egyedüli főraktár:

NYÁCSIK S. UTÓDA CZÉGNEL
B.-SZARVASON.

HIRDETÉS.

Alólirott van szerencsém az igen t. közönség b. tudomására hozni, miszerint a téli időny közeledtével mindennemű

tűzifával

valamint a legjobb minőségű salgótarjáni és külföldi (Porosz)

szénnel

magam elláttam, melyet úgy olcsósága, mint kitűnő minőségéért az igen t. közönség b. figyelmébe ajánlani bátorodom.

A pontos kiszolgálásért annál is inkább kezeskedhetem, mivel óhajom a t. közönség b. bizalmát minél kiterjedtebb körben megnyerni.

Becses pártfogásukért esdve, maradtam

Kiváló tisztelettel

Wigner Lajos.
gabna-piaczter.

3—1

BORSZÜRŐ ZSÁKOK

legolcsóbban kaphatók

Nyácsik Soma utóda czégnél

B.-SZARVASON.

3—1

Biztos kereset.

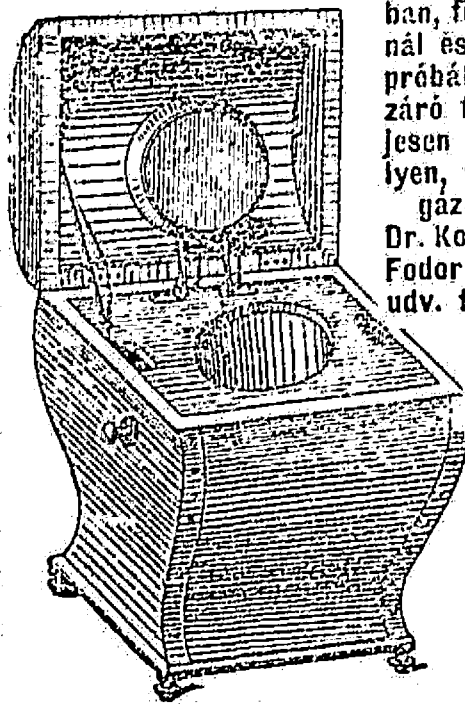
Egy minden körben könnyen elhelyezhető czikk forgalomba hozatala által. Hivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak jelentékeny mellékkeresetet kínál. — Ajánlatok „C. M.” jegy alatt

Goldberger A. V.

hirdetési irodájához. Budapest, Váci-utca 9. czimzandók. 5—2

Pot de chambre.

Szobakioszt.

Légmentes-hygienikus zárofödél

(Siemang - Guttman szabadalma.)

Minden Államban szabadalommal ellátva.

Köszetek, nyílt árnyékszék, éjjeli edények, szoba-kiosztók számára. Szál odákban, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magárossznál kipróbálva. Miaron ily légmentes zárofödél el látott edény teljesen szagtalan s abból semmilyen, az egészségnél ártalmas gázok el nem i vezhetnek. Dr. Korányi Frigyes kir. tan. Dr. Fodor József és Dr. Wiederhofer udv. tan. egyetemi tanárak a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak ez új tártalmán egészségügyi fontosságáról és kiváló cél-szerűségéről

Az egyedüli gyártási jogot bírja:

ZELLERIN MÁTYÁS

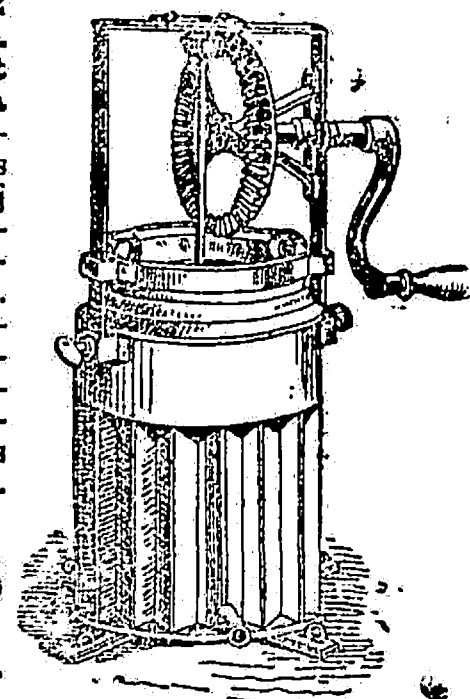
cs. és kir. udv. szállító
Budapest, nagydiófa-utca 14. szám.
Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek.
Elarusítók keresetnek. 1894

Ujjonnan javított

VAJKÖPÜLŐ

(VÁSÁRHELYI szabadalma.)

Három perc alatt a legegyszerűbb kezelés mellett édes tejből, tejszín- vagy tejfölből a legízletesebb tea-vaj készíthető. Kiténtetve a bpesti orsz. kiállításán 1885-ben, a budapesti orsz. gazdasági egyesület, továbbá a berlini tejberlők nagy egylete és az angarmündi orsz. gazdasági egyesület által megvizsgálva és kiténtetve. 10—12% megakaratás és jobb minőségű vaj. A vaj tartósabb. A visszamaradó édes tej a háztartásban még használható. A készülék még emulga-tióhoz is nagyon kitűnő és ezért a budapesti m. kir. vegytani kísérleti állomás által ki lett tüntetve.

Alkalom beszerzés az iskola idényre.

Ajánlja nagybani eladását Sámuel Adolf

könyv- és papir-kereskedő B.-Szarvason

38000 irka legjobb minőség. 100 drb 48 kr.
500 dobz toll 1 dobozban 100 drb 18 kr.
1 nagyod tolszár 144 drb 35 kr.

1 tuczat finom irón 7 kr.
5000 irka 20 lapos 1 drb 3 kr.
1000 iv papír 2.80 kr.

